

FJALA E HAPJES

Auditorium i nderuar,

Zonja dhe zotërinj,

Kolegë dhe dashamirë të historisë

Më lejoni që në emër të Institutit të Historisë, si organizator i këtij Sesion shkencor kushtuar njëres prej figurave më madhore të qëndresës sonë kombëtare, Shotë Galicës, të paraqes këtë fjalë rasti.

Instituti i Historisë në Prishtinë, në kuadër të shënimit të 30-vjetorit të punës, pos tjerash, organizon edhe këtë Sesion shkencor me temën “*Shotë Galica - Heroinë e Kombit*”, që ka për qëllim të ndriçojë veprën atdhetare të Shotë Galicës dhe bashkëluftëtarëve të saj me rastin e 70-vjetorit të vdekjes së kësaj heroine të kombit. Organizimi i sesioneve shkencore për figurat më madhore të kombit siç është Shotë Galica, është një përpjekje e Institutit tonë për t’ia shpague një pjesë të borxhit dhe për ta nderuar si Shotë Galicën dhe veprën e saj ashtu edhe një plejadë të tërë luftëtarësh e trimash që u sakrifikuan për çështjen kombëtare.

Në historinë e një kombi, ashtu siç ka ngjarje madhore që janë të njohura nga të gjithë, ka gjithashtu figura të cilat, ndonëse vepra dhe rëndësia u dihen, për shkak të rrethanave okupuese janë të paafirmuara sa

duhet dhe sa meritojnë në të gjitha shtresat dhe në të gjitha viset kombëtare. Në mesin e këtyre figurave është edhe Shota – Qerime Radisheva – Heroinë e Kombit, jetës dhe veprës së të cilës i kushtohet ky sesion shkencor.

Mendojmë se përkushtimi ndaj atdheut i Shotë Galicës meriton një kujdes më të madh tonin për të mbetur dhe për të arritur plotësisht jo vetëm te gjeneratat e sotme, por edhe te të ardhmet, si shembull shumë origjinal i dashurisë, singëritetit, pasionit dhe flijimit për lirinë dhe për atdheun. Jeta dhe vepra e saj pret më shumë vlerësime. Ajo nuk mund të prezentohet e të nderohet me kaq sa kemi bërë deri tani.

Armiqtë e kombit janë përpjekur në mënyra të ndryshme të denigrojnë lavdinë e luftëtarëve çlirimtarë, pra edhe lavdinë e luftëtarëve çlirimtarë të Shotë dhe Azem Galicës. Janë munduar të lënë në harresë dhe t'i njollosin heroizmat dhe trimëritë e Shotës dhe të shokëve të saj. Ata nuk ia dolën dhe nuk do t'ia dalin kurrë këtij synimi të mbrapshtë. Luftëtarët çlirimtarë ngrihen lart në historinë e popullit tonë. Dëshmorët dhe heronjtë e popullit si Shotë Galica janë gjithnjë të pavdekshëm dhe qëndrojnë krenarë në roje të përhershme të lirisë dhe të pavarësisë së Kosovës, të ardhmes së saj më të mirë që çon drejt çlirimit dhe bashkimit kombëtar.

Heroizmi dhe trimëria u bënë tipari masiv i të gjithë luftëtarëve të lirisë, duke ia ngritur në një lartësi të paparë nderin dhe lavdinë popullit tonë. Kjo është

pasuria më e madhe që trashëgojmë nga luftëtarët tanë trima që ranë theror në luftërat çlirimtare. Me këtë pasuri populli i Kosovës edhe sot jeton dhe përballon të gjitha sfidat e kohës, sado të vështira dhe të papritura të jenë ato. Kjo pasuri dhe kjo traditë liridashëse është edhe garancioni më i sigurt se populli ynë, sado e vështirë që të jetë gjendja në të cilën po kalon, do të dijë ta përballojë atë dhe të dalë fitimtar në luftën çlirimtare kundër pushtuesve serbë.

Në këtë Sesion shkencor me kontributet e tyre janë paraqitur 20 studiues dhe njohës të jetës dhe të veprës së Shotë Galicës nga Kosova dhe Shqipëria. Temat që trajtohen në këtë tubim shkencor përfshijnë një gamë të gjerë bëmesh dhe aktiviteteve patriotike të Shotës dhe të bashkëluftëtarëve të saj që luftuan dhe u sakrifikuan për idealet më të larta kombëtare. Sot do të kemi rastin të dëgjojmë tema për Shotë Galicën dhe lëvizjen çlirimtare, për Shotën bashkëshorte dhe bashkëluftëtare të Azem Bejtës, për figurat e shquara të grave shqiptare në kohën e saj, për portretin historik të Shotës, pastaj për fëmijërinë dhe rininë e Shotës, frymëzimin e saj për luftë çlirimtare, si dhe faktorët që ndikuan në formimin e personalitetit të saj, për qëndresën e gruas shqiptare në lëvizjen çlirimtare, etj.

Disa tema të këtij sesiioni do të hedhin dritë në raportet e Shotës me Komitetin Mbrojtja Kombëtare e Kosovës, me Sadik Ramën e Gjurgjevikut, me Ahmet Delinë, si dhe mbi veprimtarinë luftarake të saj në vitet 1920-1924.

Shotë Galica frymëzim për poetët, frymëzim i femrës shqiptare për çlirimin kombëtar, figura e Shotës në prozën artistike, përjetësimi poetik popullor i bëmave historike të Shotë Galicës gjithashtu janë tema që trajtohen në këtë sesion.

Disa kontribute kanë të bëjnë me figurën e Shotës në Zonën Neutrale të Junikut sipas kujtimeve, si dhe Shotë Galica sipas tregimeve popullore të Drenicës. Pos referuesve besojmë se kontribut për ndriçimin e jetës dhe veprës së Shotë Galicës do të japin edhe diskutuesit dhe pjesëmarrësit e tjerë të këtij Sesioni.

Zonja dhe zotërinj,

Shotë Galica nuk jetoi shumë, por pati jetë të bujshme dhe krenare që ia fali atdheut. Ajo ishte një luftëtare e shquar dhe e flaktë, sypatrembur e trimëreshë, që arriti të zërë vend nderi në historinë tonë. Me veprën e saj heroike dhe atdhetare krenohen sot jo vetëm Drenica e Kosova, por edhe e tërë Shqipëria, është nder për Radishevën e Drenicën që i dha atdheut një bijë të denjë si Shotë Galica.

Sot më shumë se kurrë kemi nevojë, por edhe borxh, t'i bëjmë jehonë veprës heroike dhe atdhetare të Shotë Galicës. Të shpresojmë dhe të besojmë se rezultatet e këtij Sesioni shkencor të jenë vetëm një përpjekje për ta ndriçuar jetën dhe veprën madhore të Shotës, ngase bija e madhe e Drenicës dhe e gjithë Shqipërisë meriton më shumë; të besojmë e të shpresojmë në të

ardhmen se do t'i dalim hakut kësaj bije të madhe shqiptare.

E përjetshme do të jetë vepra madhore dhe kujtimi për heroinën e popullit Shotë Galica, ngase ajo ishte dhe mbeti nderi, krenaria, frymëzimi dhe lavdia e kombit.

